

Παναγιώτης Βούλγαρης

Δυο σκιές και μια σιωπή

Παναγιώτης Βούλγαρης

Δυο σκιές και μια σιωπή

για

BASSOON

CONTRABASS

Δυο σκιές και μια σιωπή

Το έργο είναι γραμμένο για φαγκότο και κοντραμπάσο και αρθρώνεται σε τρία μέρη. Αποτελεί μια αφηγηματική και ηχητική προσέγγιση της πορείας μιας ανθρώπινης σχέσης, όπως αυτή διαμορφώνεται μέσα από την εγγύτητα, τη σύγκρουση, τη δέσμευση, την απομάκρυνση και, εν τέλει, τη συμβίβαστική συνύπαρξη. Οι δύο εκτελεστές λειτουργούν ως αυτόνομες αλλά αλληλοεξαρτώμενες φωνές, οι οποίες άλλοτε συνομιλούν, άλλοτε αντιπαρά τίθενται και άλλοτε συγχωνεύονται σε κοινό ηχητικό πεδίο.

Το πρώτο μέρος, «Μια σκιά κι ένας ψίθυρος», πραγματεύεται τη γένεση και την εξέλιξη της σχέσης: από τη διστακτική γνωριμία και τον έρωτα έως τις πρώτες προστριβές. Η μουσική αναπτύσσεται μέσα από σύντομες χειρονομίες και διαλογικές φράσεις, με έντονα στοιχεία αντιπαράθεσης. Οι τεχνικές εκτέλεσης που χρησιμοποιούνται δεν λειτουργούν ως απλή ηχητική διεύρυνση, αλλά ως φορείς έκφρασης της αστάθειας, της έλξης και της σύγκρουσης.

Το δεύτερο μέρος, «Αποτύπωμα (η φωνή που έλειπε)», επικεντρώνεται στη φάση της ένωσης και της δημιουργίας μιας νέας ζωής. Το κοντραμπάσο αναλαμβάνει έναν πιο πρωταγωνιστικό ρόλο ενώ το φαγκότο λειτουργεί συχνά συνοδευτικά, δημιουργώντας ένα πυκνό και πολυεπίπεδο ηχητικό υπόστρωμα. Σταδιακά αναπτύσσεται μια αντιστικτική σχέση ανάμεσα στα δύο όργανα, μέσα από την επανεμφάνιση και μεταμόρφωση υλικού από το πρώτο μέρος. Προς το τέλος του μέρους, η μουσική υποχωρεί σε πιο αραιές υφές, υποδηλώνοντας τη σταδιακή απομάκρυνση.

Το τρίτο μέρος, «Σκιές χωρίς πρόσωπα», εξετάζει την προοπτική της σχέσης και το ενδεχόμενο της διάλυσής της. Οι τεχνικές εκτέλεσης των προηγούμενων μερών επανεμφανίζονται, αυτή τη φορά με πιο μελαγχολική και εσωστρεφή διάθεση. Οι ηχητικές μάζες γίνονται πιο διαφανείς και οι χειρονομίες λιγότερο αιχμηρές. Μέσα από μικρές μετατοπίσεις, επαναλήψεις και σιωπές, η μουσική οδηγείται σε μια κατάσταση σχετικής ισορροπίας, η οποία δεν δηλώνει λύση ή κάθαρση, αλλά μια μορφή συμβίβασμού και ήρεμης συμβίωσης.

Στο σύνολό του, το έργο αντιμετωπίζει τον ήχο ως φορέα μνήμης και συναισθηματικού αποτυπώματος. Οι «σκιές» των δύο φωνών συνυπάρχουν και μετασχηματίζονται μέσα στον χρόνο, ενώ η σιωπή λειτουργεί ως ενεργό στοιχείο, υποδηλώνοντας όσα δεν ειπώθηκαν αλλά καθόρισαν την πορεία της σχέσης.

Σημειώσεις εκτέλεσης

Το έργο «Δυο σκιές και μια σιωπή» βασίζεται στη σχέση και την αλληλεπίδραση δύο αυτόνομων φωνών. Οι εκτελεστές καλούνται να προσεγγίσουν το υλικό όχι ως σολίστες που συνυπάρχουν, αλλά ως δύο παρουσίες που διαρκώς επηρεάζουν η μία την άλλη. Η μουσική δεν επιδιώκει τη δεξιοτεχνική επίδειξη, αλλά την ανάδειξη της έντασης, της ευθραυστότητας και της μεταμόρφωσης μέσα στον χρόνο.

Ρόλος και αλληλεπίδραση

Η σχέση μεταξύ φαγκότου και κοντραμπάσου μεταβάλλεται από μέρος σε μέρος. Σε ορισμένα σημεία η μουσική λειτουργεί διαλογικά, με σύντομες φράσεις που μοιάζουν να απαντούν ή να αντιδρούν η μία στην άλλη· αλλού οι δύο φωνές κινούνται παράλληλα, χωρίς πλήρη συγχρονισμό, δημιουργώντας την αίσθηση της συνύπαρξης χωρίς απόλυτη σύμπτωση. Οι εκτελεστές ενθαρρύνονται να ακούν ενεργά ο ένας τον άλλον και να προσαρμόζουν δυναμικές, πυκνότητα και χρόνο, ώστε να διατηρείται η αίσθηση μιας ζωντανής σχέσης.

Χρόνος και ρυθμική ευελιξία

Ο χρόνος στο έργο είναι ελαστικός. Οι μεταβάσεις, τα **glissandi** και οι παρατεταμένοι ήχοι δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται μηχανικά, αλλά ως εκφραστικές κινήσεις με εσωτερική κατεύθυνση. Μικρές αποκλίσεις στον συγχρονισμό είναι αποδεκτές και, σε ορισμένες περιπτώσεις, επιθυμητές, εφόσον υπηρετούν τη δραματουργία της στιγμής.

Χρήση σιωπής

Η σιωπή αποτελεί ενεργό στοιχείο της σύνθεσης. Δεν λειτουργεί απλώς ως παύση, αλλά ως χώρος αναμονής, απόστασης ή εσωτερικής έντασης. Οι παύσεις θα πρέπει να διατηρούν τη φόρτισή τους και να μην «κλείνουν» πρόωρα με αναπνοές ή άσκοπες κινήσεις.

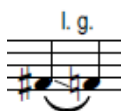
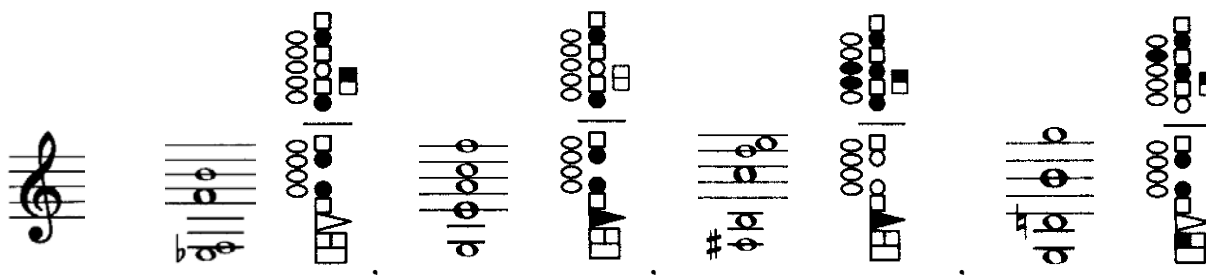
Ηχητικός χαρακτήρας και εκτεταμένες τεχνικές

Οι εκτεταμένες τεχνικές χρησιμοποιούνται ως εκφραστικά μέσα και όχι ως αυτοσκοπός. Η σταθερότητα ή η αστάθεια ενός ήχου, η παρουσία αέρα, το φάσμα και οι παρεμβολές αποτελούν μέρος της μουσικής αφήγησης. Σε περιπτώσεις όπως τα **multiphonics** ή οι αρμονικοί, προτεραιότητα έχει ο συνολικός ηχητικός χαρακτήρας και όχι η απόλυτη ακρίβεια των παραγόμενων υψών. Επιτρέπεται και ενθαρρύνεται η προσαρμογή των τεχνικών ανάλογα με το όργανο και τον εκτελεστή.

Συνολικά, οι εκτελεστές καλούνται να αντιμετωπίσουν το έργο ως μια ζωντανή αφήγηση σχέσεων και καταστάσεων, όπου η ακρόαση, η ευαισθησία και η κοινή αναπνοή είναι ίσως σημαντικότερες από την τεχνική ακρίβεια.

BASSOON

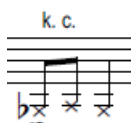
multiphonics

lip glissando αλλοίωση του τονικού ύψους του φθόγγου μέσω του κατάλληλου χειρισμού της γλωττίδας.

lip glissando detune: ελαφρά πτώση του τονικού ύψους κατά ένα τέταρτο του τόνου και επαναφορά στο αρχικό τονικό ύψος στο πλαίσιο της χρονικής διάρκειας του φθόγγου.

key click κρούση των κλειδιών του συγκεκριμένου φθόγγου για την παραγωγή ηχητικής αντήχησης της νότας χωρίς τη χρήση εκπνοής αέρα από τον εκτελεστή.

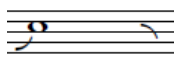

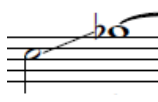
vibrato (narrow to wide) το οποίο εκκινεί με μικρό εύρος ταλάντωσης και εξελίσσεται προς μεγαλύτερο εύρος πάνω και κάτω από τον φθόγγο, στα όρια της αλλοίωσης του τονικού του ύψους.

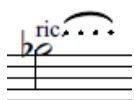

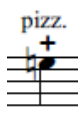
decrescendo μέχρι την καθολική απόσβεση του ήχου.

CONTRABASS

 σύντομο **glissando** από χαμηλότερο τονικό ύψος (στα όρια του ενός τόνου) προς την καταγεγραμμένη νότα και στη συνέχεια σύντομο **glissando** προς χαμηλότερο τονικό ύψος (στα όρια του τόνου) από την καταγεγραμμένη νότα. Να δίνεται περισσότερο η αίσθηση του κουρδίσματος-ξεκουρδίσματος της χορδής.

 τυπικό **glissando** μεταξύ δύο φθόγων.

 ricochet, η αναπήδηση του δοξαριού να πραγματοποιείται ελεύθερα ώστε η απόσβεση του ήχου να γίνεται με φυσικό τρόπο.

 pizzicato αριστερού χεριού.

 pizzicato Bartok.

harmonics

 vibrato (narrow to wide) το οποίο εκκινεί με μικρό εύρος ταλάντωσης και εξελίσσεται προς μεγαλύτερο εύρος πάνω και κάτω από τον φθόγγο, στα όρια της αλλοίωσης του τονικού του ύψους.

 decrescendo μέχρι την καθολική απόσβεση του ήχου.

Δυο σκιές και μια σιωπή

Δεν απαιτείται ο απόλυτος συγχρονισμός μεταξύ φαγκότου και κοντραμπάσσου, αλλά η σχετική παράθεση των μουσικών φράσεων αυτών.

I. Μια σκιά κι ένας ψίθυρος

Παναγιώτης Βούλγαρης

Largo (♩=60)
rubato

Bassoon
 Contrabass
 7
 Bsn.
 Cb.
 14
 Bsn.
 Cb.
 20
 Bsn.
 Cb.
 26
 Bsn.
 Cb.

Musical score for Bassoon and Contrabass, measures 7-29. The score is written in bass clef for both parts. Measure 7 shows a Bassoon part with a long note and a Contrabass part with a long note. Measure 14 shows a Bassoon part with a long note and a Contrabass part with a long note. Measure 20 shows a Bassoon part with a long note and a Contrabass part with a long note. Measure 26 shows a Bassoon part with a long note and a Contrabass part with a long note. The score includes various musical notations such as dynamics (ppp, pp, p, mp, mf, f), articulation (accents, slurs), and performance instructions (ric., l. g., key click, sul pont., pizz., arco).

31

Bsn.

Cb.

arco

f

33

Bsn.

Cb.

mp

p

mf

gliss.

36

Bsn.

Cb.

gliss.

p

III

IV

39

Bsn.

Cb.

mf

f

mp

III

IV

II

III

44

Bsn.

Cb.

rit.

p

pizz.

mf

p

II. Αποτύπωμα (η φωνή που έλειπε)

51 **Andante** (♩=100)

Bsn. *pp*

Cb. *p* *arco* *gliss.* *mp*

55

Bsn. *p* *mp*

Cb. *mf* *f* *pizz.*

61

Bsn. *mf*

Cb. *mf*

66

Bsn. *l. g. detune* *l. g. d.* *l. g. d.* *l. g. d.*

Cb. *mf* *rit.*

71 **Adagio** (♩=76)
rubato

Bsn. *p* *mp*

Cb. *mp* *arco*

75

Bsn. *mf* *f* *mp*

Cb. *mf* *f*

80

Bsn. *mf* *mp* *p*

Cb. *p*

86

Bsn. *mf* *mp*

Cb. *mf* *mp* *p* *mf*

92

Largo (♩=60) l. g.

Bsn. *p* *mf* *p* *mf* *f* *gliss.*

Cb. *mp* *mf* *p* *mf*

rall.

97

Bsn. *p* *mf* *pp* *ff*

Cb. *gliss.* *mf* *pp* *ff*

III
IV

III. Σκιές χωρίς πρόσωπα

Largo (♩=60)*rubato*

102

Bsn. *mp* *mf*

Cb. *mf* *gliss.*

107

Bsn. *f*

Cb. *gliss.* *mf* *p*

112

Bsn. *mp*

Cb. *mf* *mp*

114

Bsn. *mp*

Cb. *pizz.* *mp* *mf*

119

Bsn. *mf*

Cb. *mf*

123

Bsn.

Cb.

f

IV III IV

127

Bsn.

Cb.

lip glissando
gliss.
mf < *f* > *mp*
l. g.
gliss.
mf

pizz.
mf

131

Bsn.

Cb.

mp
mf

135

Bsn.

Cb.

mf

138

Bsn.

Cb.

f
mf < *f* > *mf* *p*
l. g.
l. g.
p

mf *p*

143

Bsn. *mp*

Cb. *mp* arco III IV II III

147

Bsn.

Cb. III IV II III

151

Bsn. *mp* *mf* l. g. d.

Cb. *mp*

154

Bsn. l. g. d.

Cb. *mf* *f* l. g. d.

157

Bsn. *mp* *mp* *mf* rall.

Cb. *mp* *mf* *mp* *mf* ric. . . . ric. . . ric. . .

sul pont.